

Studievejlederkonference

Noemi Katznelson,
Center for Ungdomsforskning,
DPU, Aarhus Universitet

Unge motivation og rationale i forhold til uddannelse har ændret sig

90'erne - Lystvalgsdiskursen

Identitetsdannelse

- *Min mor har altid lært mig, at jeg ikke skal tænke en skid over jobmuligheder og penge - og at jeg skal gøre hvad jeg vil. Det har jeg også indtryk af, at det er det, der skaber de hele mennesker et eller andet sted.*
- (Ung på en ungdomsuddannelse, 1999)

00'erne - Måltretningsdiskursen

Kontraktstyring

- *1: Jeg er glad for, at jeg ved, hvad jeg skal.*
- *2: Det ville være dejligt, hvis jeg vidste, hvad jeg skulle, og efter et stykke tid havde jeg nået mit mål. Jeg skal det her, og det er kun mit mål: At fuldføre en ungdomsuddannelse. Alligevel ville det være rart, at vide: Så skal jeg det og det!*
- (Ung på en ungdomsuddannelse, 2006)

10'erne – Konkurrencediskursen

Vindere og tabere

- *Der er én der kommer og spørge mig, om jeg gider hjælpe ham. Hvis det er noget jeg ved, der bliver givet karakter til, så vil jeg ikke hjælpe, fordi det synes jeg, det må de ligesom selv lave. Jeg synes bare, at han skulle tage og selv lytte efter.*
- (Ung på en ungdomsuddannelse, 2011)

10'ernes polarisering - Der produceres 'vindere' og 'tabere' som aldrig før

Et par ydereksempler:

- *Den 26 årige skatteminister*
- *Den 17 årige arbejdsløse, som oplever at være hægtet af al uddannelse og arbejde*

Men også mange imellem!

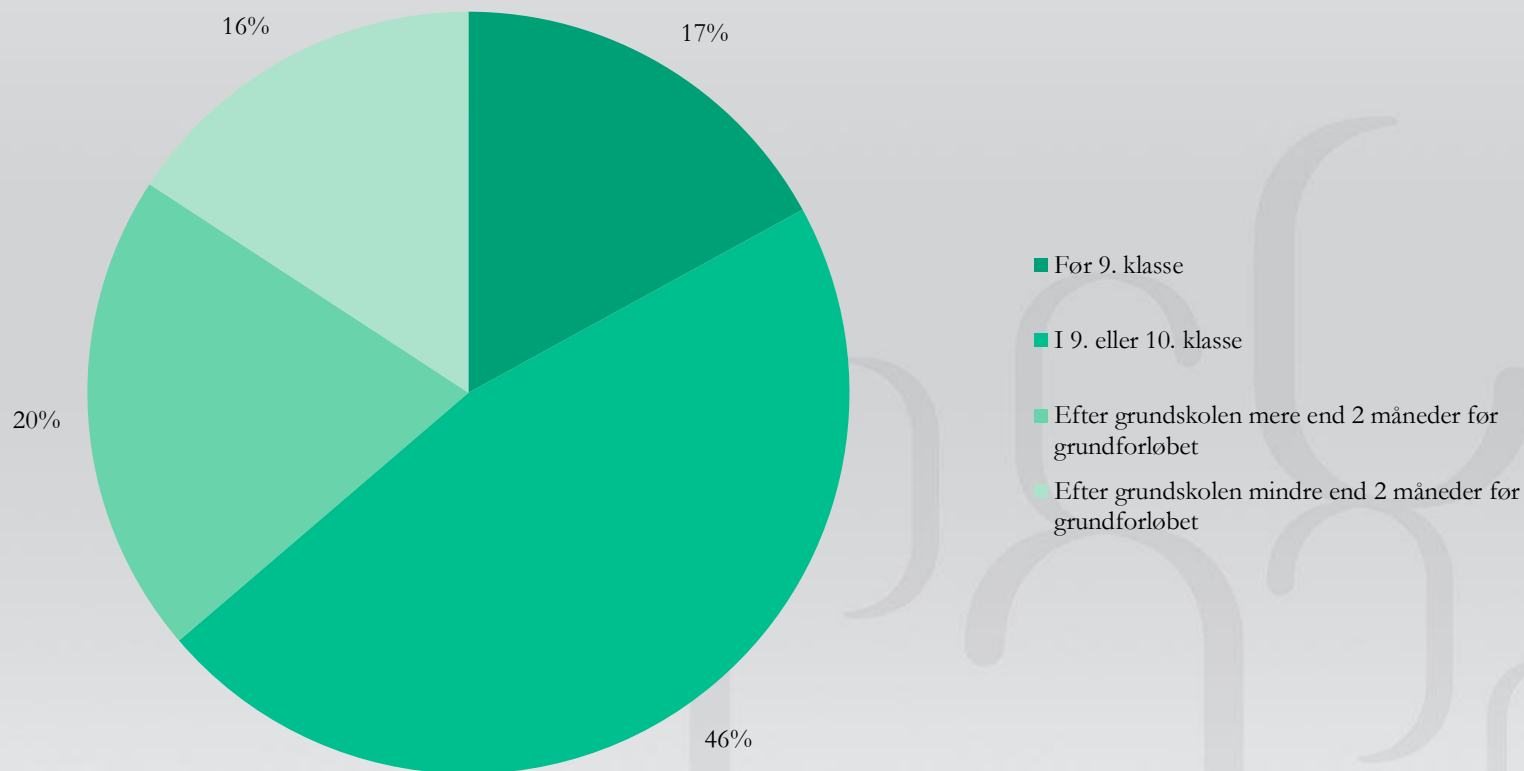
Motivationskrise?

- 18 % af drengene og 14 % af pigerne har ikke en ungdomsuddannelse 25 år efter folkeskolen (2009-årgangen) (Uni-C 2010)
- 57 % af pigerne har en videregående uddannelse 25 år efter folkeskolen mod 42 % af drengene (2009-årgangen) (Uni-C 2010)
- Frafaldet på ungdomsuddannelserne er stort. 7 % på de gymnasiale uddannelser, 32 % på EUD (AE-rådet 2011, Danmarks Statistik 2011)
- Andelen, som 'virkelig godt kan lide skolen', falder fra 5 – 9. klasse – for pigerne fra 40 % til 24 % og for drengene fra 32 % til 18 % (Rasmussen & Due 2011)
- 72 % af lærerne på de tekniske skoler oplever, at andelen af dårligt motiverede elever er vokset de senere år. 54 % af lærerne vurderer, at frafaldet på de tekniske skoler vil stige (rundspørge i Politiken, 8/4 2011)
- 21 % af unge mellem 15-24 år føler sig ofte stressede og 8,7 % oplever ofte eller altid, at de har problemer, der gør det svært at klare deres hverdag (Nielsen m.fl. 2010)

Fortællinger om fravær på kanten af frafald

- Søren kom til at feste lidt for længe...
- Martin prøver lidt forskelligt af...
- Peter troede, at han havde styr på sit fravær...
- Stine føler sig uønsket i skolen...
- Helene har et ørebarn...

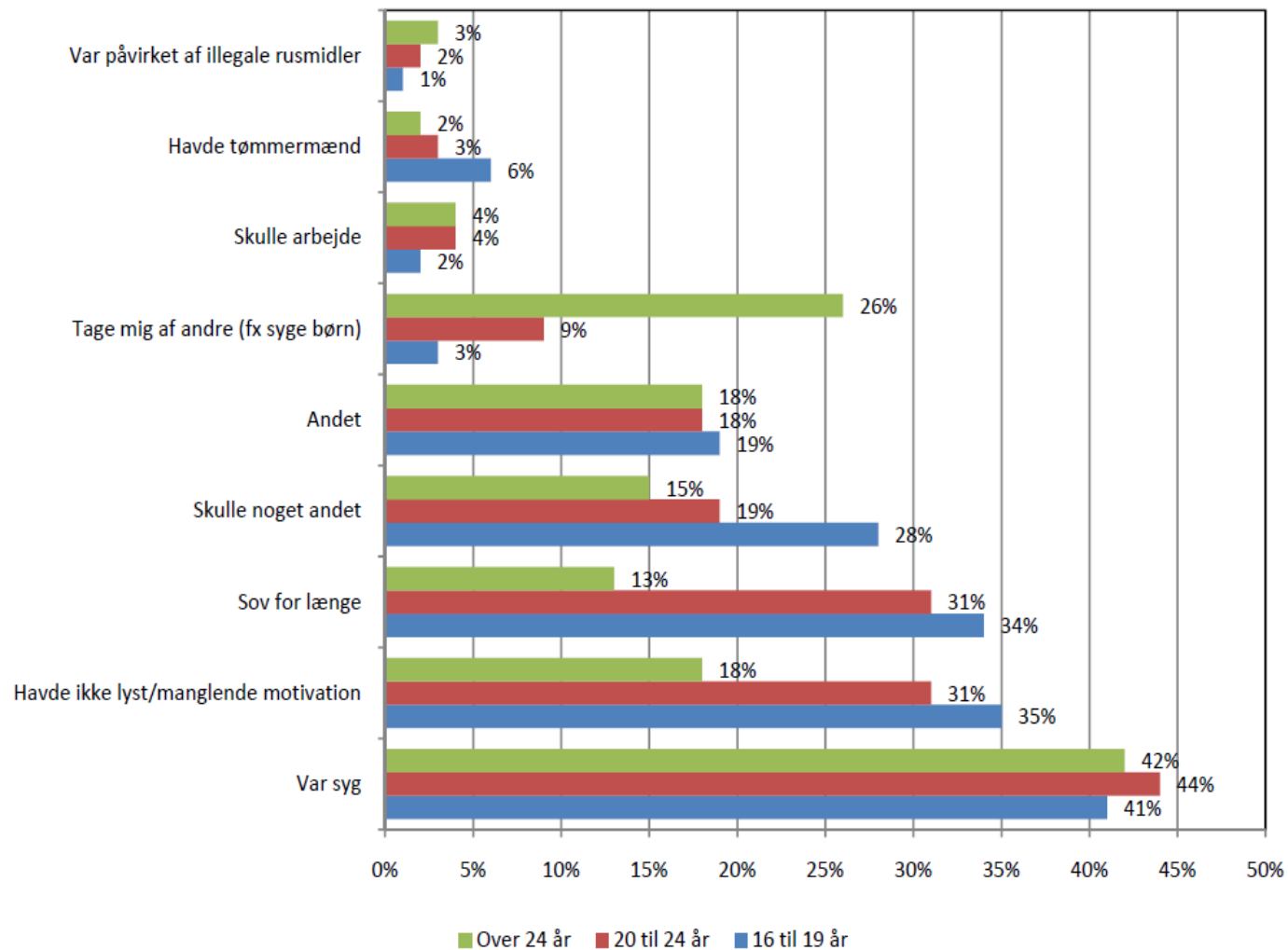
Hvornår besluttede du at starte på din uddannelse?”.

Fravær – et symptom på mange forskellige forhold

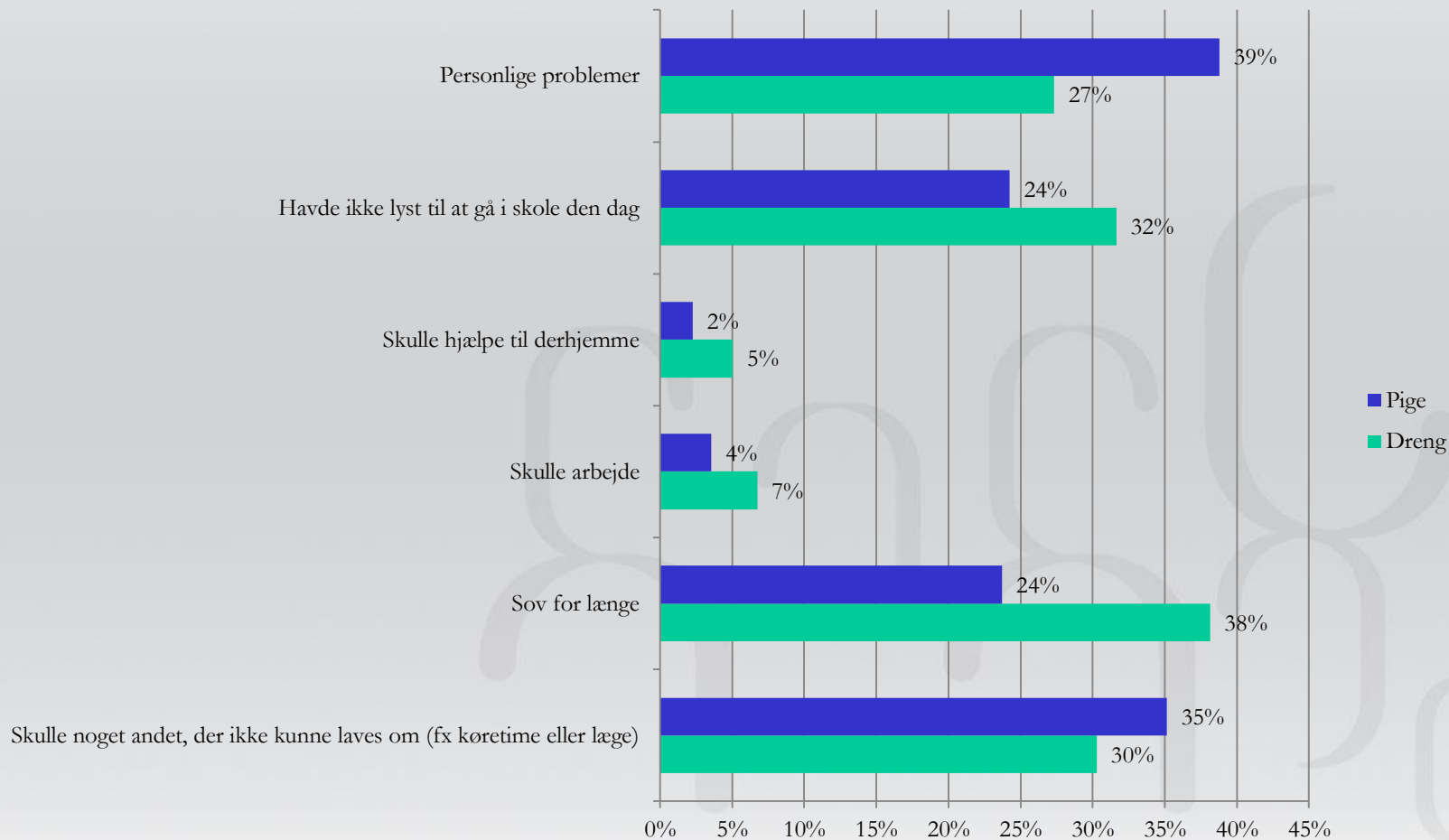
- Kan handle om oplevelse af skole og det faglige og sociale skolemiljø
- Kan handle om sygdom & personlige problemer
- Kan handle om unges forsøg på selvforvaltning & om integration i en ungdoms- og ruskultur

Årsager til fravær på VUC

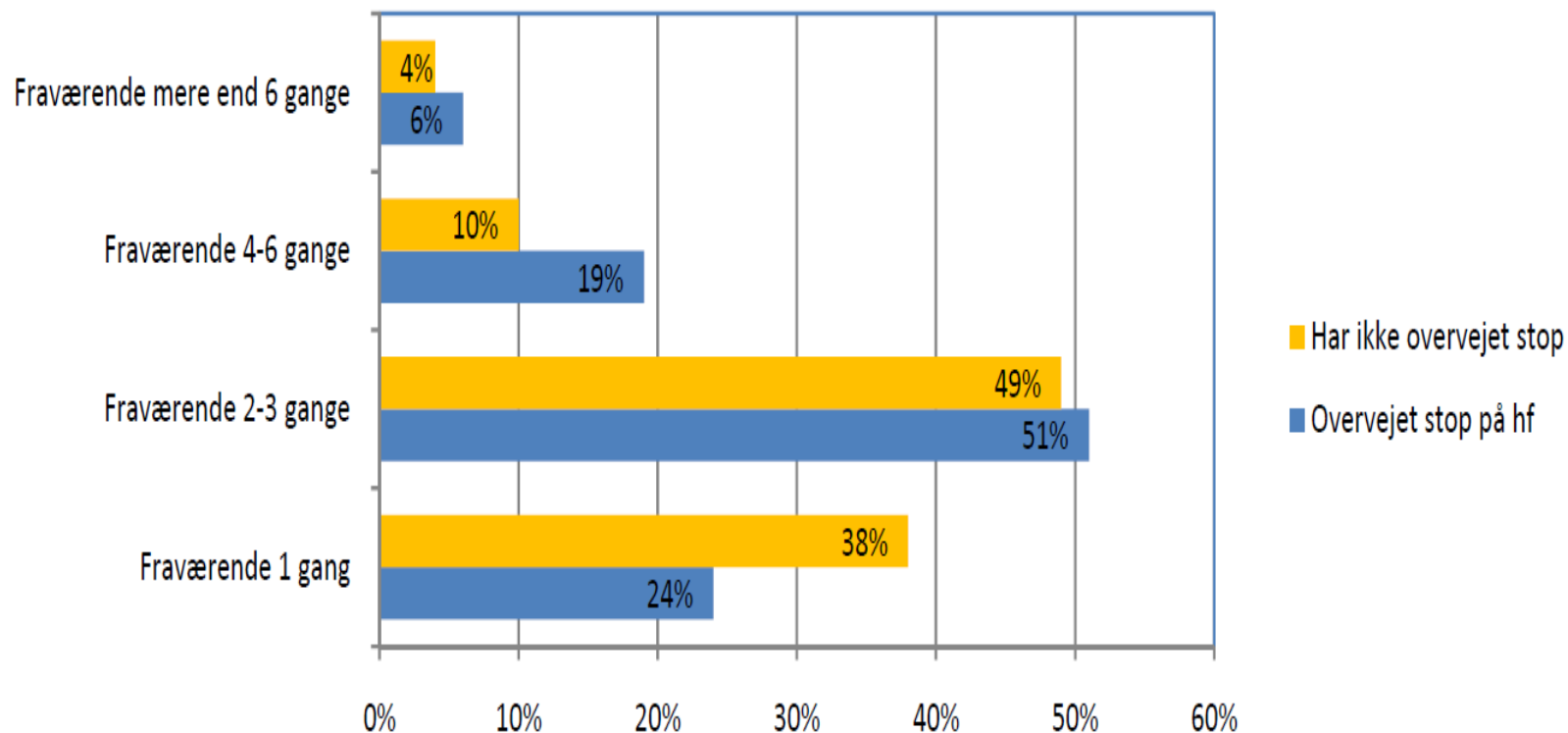

Årsager til fravær på EUD

Fravær og frafald hænger sammen

- Hurtig vejledningsmæssig indsats overfor pludseligt fravær
- Personlig kontakt – alle skal føle sig set og værdsat hver dag – vejlederen som tillidsperson
- Lektiecaféer der fungerer
- At bruge fravær som et hint om behov for øget opmærksomhed
- Møde fravær blandt udsatte unge med fleksibilitet frem for sanktioner

De vanskelige svar – og ungepakken

Svarene på udfordringen omkring 95 % målsætningen

90'erne - Lystvalgs- diskursen

Fokus på frit valg

- Uddannelse til alle unge
- Den fri ungdomsuddannelse
- EGU
- Reform 2000
- ...

• **Tendenser:**

- *Individualisering*
- *Udbygning af udd.sys.*
- *Rummelige uddannelser*
- *Uddannelsesøkonomien vinder frem*

00'erne - Målrtningsdiskursen

Målrtning af indsatsen

- Uddannelsesplaner
- Mentorordninger
- Særlige forløb for særlige unge
- Øget vejledning og mere målrettet vejledning
- Psykologtilbud
- Grundforløbspakker

• **Tendenser:**

- *Individualisering*
- *Skærpet fokus på udsatte*
- *Niveaudeling*
- *Arbejdsmarkedets behov*

10'erne – Konkurrencediskursen

Differentiering

- Praktikpladser
- Pligt til uddannelse el. job
- Fjernelse af ungeydelsen
- Uddannelsesparathed
- Kommunale tilbud for de 15-17-årige
- E-vejledning
- Samarbejde
- Fleksuddannelsen

• **Tendenser:**

- *Tydelige krav*
- *Stram styring – samarbejde - sammenhænge*
- *Uddannelsestilbud til udsatte*
- *Arbejdsmarkedets behov*
- *-Fokus på rammer – ikke indhold*

Indsatser for at få flere unge til at gennemføre findes på mange niveauer

1. Institutionsniveau (struktur)(eks. samarbejde, sammenhænge, praktikpladser)
2. Undervisningsniveau (pædagogisk)(eks. undervisningsdifferentiering, 2-lærer ordninger - vejledningssamtalen)
3. Individniveau (eks. UPV, e-vejl, mentorordninger)
4. Rammefaktorer som boligforhold, sociale og trivselsrelaterede forhold

Hvad så?

- Er ungepakken nok?
- Uddannelsesparathed – hvorfor erklæres så mange uddannelsesparate, når lærerne oplever det modsatte?
- Hvorfor er så mange elever umotiverede?
- Ekskluderende fællesskaber – hvad kan man gøre?
- Hvilke forskellige ressourcepersoner har de udsatte unge?
- Hvilken rolle skal I spille som vejledere?

Betydning for valget af eud

